

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Європейський інститут ім. М.Коперніка Університету економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет харчових технологій
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»

З Б І Р Н И К М А Т Е Р І А Л І В

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Актуальні питання інтернаціоналізації
вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий
та психолого-педагогічний аспекти»**
(електронне видання)

23-24 березня 2023 року

Біла Церква –2023

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Біла Церква, 23-24 березня 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 176 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р. екон. наук, професор, ректор БНАУ.

Варченко О.М., д-р. екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності БНАУ.

Димань Т.М., д-р. с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності БНАУ.

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник відділу навчально-методичної та виховної роботи БНАУ.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, декан соціально-гуманітарного факультету БНАУ.

Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент, зав. кафедри романо-германської філології та перекладу БНАУ.

Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент, зав. кафедри іноземних мов БНАУ.

Боньковський О.А., начальник відділу зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності БНАУ.

Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент, директор Інституту Конфуція КНЛУ.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ.

Збірник містить матеріали учасників IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

Ігнатенко В.Д. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ.....	7
Михайленко О.О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ НАПРЯМ	9
Тарасюк А.М. RENDERING STYLISTIC PECULIARITIES OF SYNTACTIC CONSRUCTIONS IN JANE AUSTEN'S PROSE IN UKRAINIAN TRANSLATIONS.....	11
Береговенко Н.С. СУБ'ЄКТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СЕРЕДНЬО-АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДЕЙ» ДЖЕФФРІ ЧОСЕРА).....	15
Глінкін А.С., Федоряка Л.Д. ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОР В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Ф.С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ».....	18
Пилипенко І.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО СЛЕНГУ	21
Гулісва Д. О., Байдалова Д. О. ГЕНДЕРНО-МАРКОВАНІ І ГЕНДЕРНО-НЕЙТРАЛЬНІ ОДИНИЦІ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	23
Sovhar O.M. ON SPECIFICS OF MILITARY INTERPRETERS/TRANSLATORS TRAINING.....	27
Демченко Н.С. НЕОЛОГІЗМИ: ВПЛИВ НОВИХ СЛІВ НА МОВУ.....	30
Чернищук Ю.І. ФРАЗЕОЛОГІЗМ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННЄВМУ ПРОСТОРІ.....	33
Захарова Н.О. МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ В АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	35
Філінський В.Ю. НЕОЛОГІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	38

Секція 2. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур

в умовах міжнародної академічної мобільності: педагогічні та психологічні аспекти

Цвид-Гром О.П. МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ....	41
Sovhar H. THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL COMMUNICATION FOR GLOBALIZATION OF EDUCATION.....	43
Мельник Л.М., Грек І.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ФІЛОСОФІЯ».....	45
Ордіна Л.Л. СОЦІОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	47
Мельченко О.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	49
Gronier T. L'ENSEIGNEMENT D'UNE LANGUE VIVANTE : APPROCHE INTERDISCIPLINAIRE.....	52
Майер Н.В. ШЛЯХИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	55
Марчук В.В., Хом'як О. А. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ РІЗНИХ ВИДІВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....	57

The closer analysis of this parcellation has made it possible to ascertain that in the overwhelming majority of examples the latter is detrimental to the expressiveness and stylistic faithfulness of the target text. The change of the sentence structure in the translation often leads, among other things, to changes in tempo and rhythm of the source text. This deviation in the syntactical structure is all the more strange if one takes into consideration the isomorphism of the compound-complex constructions in English and Ukrainian.

On the other hand, the rendering of simple sentences in the Ukrainian translations is characterized by a very high degree of stylistic approximation.

In the result of the investigation we have come to the conclusion that the functions of most of SEM and SD are rendered in the translations provided they are translated with the help of the same or similar SEM and SD.

References

1. Джейн Остін Гідність і гонор / Джейн Остін, переклад з англійського Т. Некряч – К.: Країна мрій, 2011 – 368с.
2. Джейн Остін Доводи розсудку / Джейн Остін, переклад з англійського Т. О. Шевченко – Харків: Фоліо, 2009. – 318с.
3. JaneAustenPrideandPrejudice / JaneAusten – СПб.: КАРО, 2010. – 480с.
4. JaneAustenPersuasion / JaneAusten – Електронний ресурс <https://www.yakaboo.ua/ua/persuasion-2156444.html>

УДК 81-11(477)”19”

БЕРЕГОВЕНКО Н.С., асистент кафедри романо-германської філології та перекладу
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

СУБ’ЄКТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДЕЙ» ДЖЕФФРІ ЧОСЕРА)

Дана наукова розвідка має на меті визначити та описати засоби вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові на матеріалі твору Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді». Наукова новизна праці полягає в тому, що через абстрактність категорії оцінки та відсутність єдиної класифікації вираження оцінних суджень дана проблема лишається актуальною і в наш час, адже засоби вираження категорії оцінки виділяються на усіх мовленнєвих рівнях, а саме: фонологічному, морфологічному, лексичному, семантичному та синтаксичному. Відповідно, категорія оцінки пронизує всі аспекти мови. Новим також є матеріал дослідження – твір Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді», який є одним із найяскравіших художніх творів середньоанглійського періоду.

Ключові слова: категорія оцінки, оцінна лексика, прагматика, мовна картина світу, мовна норма, художній твір

Звернення до теми людського фактору в мові та мовного фактору в людині визначило новий ракурс досліджень у зв’язку з вивченням мовної картини світу. В другій половині ХХ століття відбулася зміна базисної наукової парадигми – від «іманентної» лінгвістики, яка направлена на вивчення системи мови, до

антропологічної, згідно якої мова розглядається як конститутивна якість людини в контексті загальнолюдського та індивідуального буття. Загальновідомим є той факт, що всі явища, які людина сприймає в нашій свідомості мають певну цінність, тобто їх можна оцінити. В лінгвістиці оцінка розуміється як універсальна мовна категорія, сутність якої – відображення в мові ціннісного відношення суб'єкта, що пізнає світ до об'єктивної дійсності. Розглядаючи природу оцінки в її мовному вираженні багато дослідників безпосередньо пов'язують категорію оцінки з основними функціями мови. Отже, слідуючи такій точці зору, категорія оцінки властива будь-якому висловлюванню, тобто будь-яка інформація, яка передається від одного мовця до іншого, має не тільки констатацію фактів, але і суб'єктивну оцінку цих фактів. Таким чином, відображення об'єктивної дійсності людською свідомістю завжди показує відношення суб'єкта, що пізнає до об'єктів навколишнього світу, що і є по своїй природі оціночним відношенням. Як зазначає О. Шуменко, новітні лінгвістичні дослідження спрямовані на вивчення різних типів дискурсу та категорії оцінки з комунікативно-прагматичної точки зору, що передбачає вивчення мови не лише як засобу спілкування, але й як механізму впливу на формування та заміну поглядів на ситуацію, що у свою чергу, визначає поведінку соціуму [3, с.76] .

В лінгвістиці оцінка розуміється як універсальна мовна категорія, сутність якої – відображення в мові ціннісного відношення суб'єкта, що пізнає світ до об'єктивної дійсності. Розглядаючи природу оцінки в її мовному вираженні багато дослідників безпосередньо пов'язують категорію оцінки з основними функціями мови. Отже, слідуючи такій точці зору, категорія оцінки властива будь-якому висловлюванню, тобто будь-яка інформація, яка передається від одного мовця до іншого, має не тільки констатацію фактів, але і суб'єктивну оцінку цих фактів. Таким чином, відображення об'єктивної дійсності людською свідомістю завжди показує відношення суб'єкта, що пізнає до об'єктів навколишнього світу, що і є по своїй природі оціночним відношенням. Як зазначає О. Шуменко, новітні лінгвістичні дослідження спрямовані на вивчення різних типів дискурсу та категорії оцінки з комунікативно-прагматичної точки зору, що передбачає вивчення мови не лише як засобу спілкування, але й як механізму впливу на формування та заміну поглядів на ситуацію, що у свою чергу, визначає поведінку соціуму [3, с.76] .

Найбільш широке розмаїття способів вираження оцінних суджень представляє лексичний рівень мови, як було зазначено вище. Ми небезпідставно можемо визнати прикметник основною частиною мови, що виражає оцінку частіше за інших [2]. За ступенем вживаності тут особливо виділяється діада «хороший /поганий» і її семантичні синоніми, а також всі прикметники, що включають так чи інакше компонент оцінки в своєму складі. Не існує також і єдиної класифікації оціночних прикметників, тому що їх різні види можуть мати різні підстави і утворювати різні шкали: естетичні (*briliant / awful*), утилітарні (*fit / unsuitable*), сенсорні (*tasty / tasteless*), емоційні (*nice / unpleasant*) та інші. Слід зазначити, однак, що кожна з подібних класифікацій характеризується високим ступенем абстрактності, а також індивідуальна. Остання властивість пов'язане з тим, що будь-яка об'єктивна ознака

предмета може пересуватися за оціночною шкалою в залежності від суб'єкта оцінки [2].

Прикметники можуть бути класифіковані як в залежності від підстави, так і від об'єкта оцінки. У більшості випадків це буває особа, рідше – предмет або явище. Існує кілька класифікацій суб'єктивних прикметників, які характеризують особи: особливо серед них виділяються група оцінки (*terrible, amiss, primely*), група властивостей, що виявляються по відношенню до іншої особи (*polite, kind, rude*), і група оцінки особи, володіє ознакою з точки зору ставлення даної особи до іншої особи [1, с. 153].

Наприклад, в пролозі до оповіді Мажордома, останній вислухав оповідь Мельника про те, як був обманутий тесляр, підмічає: *This dronken Miller hath y-told us heer how that beguiled was a carpenter* [4, с. 59–60]. – *Цей н'яниця-мельник розповів нам тут про те, як обманули того теслю* [Переклад мій - Н. Б.]. Тобто, Мажордом показує цим своє негативне відношення до Мельника і історії, яку він розповів, використавши описовий прикметник *drunken* (*н'яниця, н'янчуга*). Вкінці прологу, перш ніж розпочати свою оповідь, Мажордом говорить: *Right in his cherles termes wol I speke. I pray to God his necke mot tobreke – he can well in mine eye seen a stalke, but in his own he can not seen a balke*[4, с. 63–66]. – *Я буду розповідати по-простому (поселянськи), як і він (Мельник). Прошу у Господа, нехай зламає він свою шию – у чужім оці скінку бачить, а в своїм дрючка недобачає* [Переклад мій - Н. Б.]. В даному пролозі Мажордом показує зневажливе ставлення до Мельника, порівнюючи його мову з простою селянською, а побажавши йому зламати шию і використавши фразеологізм, підкреслив настільки йому не сподобалась оповідь Мельника, так як той висміяв в своїй оповіді теслю, яким колись можливо і був Мажордом.

В іншому випадку в пролозі до оповіді Мельника, прослухавши оповідь Лицаря, хазяїн шинка, де зібралися прочани, вигукує: *So mote I goon, this goth aright! Unbuckeled is the male! Let see now who shall tell another tale? For trewely the game is well begunne!*[4, с. 5-8]. – *Я мушу сказати, гарно розказано! Сумка відкрита!* (метафора – тобто змагання на найкращу оповідь серед присутніх розпочалося). *Давайте ж подивимось, хто розповість наступну історію? І дійсно наше змагання гарно почалося!* [Переклад мій - Н. Б.]. Поданий приклад слугує зразком прямої позитивної оцінки мовцем (хазяїном шинка) не тільки цікавою історією, але і ситуацією в цілому – мовець задоволений, як все почалося і сподівається на не менш цікаве продовження. Отже, суб'єктивний фактор є основним в оцінюванні предметів та подій об'єктивної реальності, оскільки, перш ніж оцінити той чи інший предмет чи подію, який має місце в об'єктивному світі, людина пропускає їх через себе, формуючи таким чином, власне відношення до дійсності, що залежить від певної картини світу. Разом з тим, не варто категорично відкидати той факт, що явища та предмети об'єктивної реальності дійсно мають певні, існуючі поза свідомістю людей, характеристики, які впливають в кінцевому результаті на формування думок та оцінок суб'єкта (наприклад, загальновідомі стандарти та стереотипні уявлення).

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Видавничий центр Академія, 2004. 244 с.
2. Воробйова М. В. Алюзивні засоби у текстах полемічного дискурсу як спосіб впливу на читача. URL :[http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11\(95\)1/1_Vorob'eva.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2006/11(95)1/1_Vorob'eva.pdf) (дата звернення: 28.12.2022).
3. Шуменко О., Шишкін М. Лексико-семантичний рівень категорії оцінки в англійській мові. Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: матеріали VII всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників, м. Суми, 18–19 квітня, 2019 р. / СумДУ, 2019. С. 75–78.
4. Chaucer J. The Canterbury Tales // The Complete works of G. Chaucer. Oxford: Clarendon Press, 1894. 645 p.

УДК 811.161.2'373.612.2:[81'255.4:811.111=811.161.2]

ГЛІНКІН А.С., магістрант

ФЕДОРЯКА Л.Д. канд. філол. наук, доцент

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна

ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОР В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Ф.С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ»

Темою цієї розвідки є аналіз відтворення метафор в україномовному перекладі тексту роману Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі», виконаному М. Пінчевським.

Ключові слова: Ф.С. Фіцджеральд, «Великий Гетсбі», метафора, оригінал, переклад, перекладацький аналіз.

Френсіс Скотт Фіцджеральд (1896-1940) – американський письменник, автор романів і оповідань про покоління «епохи джазу», яскравий представник «втраченого покоління». Творами Фіцджеральда, які принесли йому славу і популярність, є «По цей бік раю» (“This Side of Paradise”, 1920), «Прекрасні й приречені» (“The Beautiful and Damned”, 1922), «Ніч лагідна» (“Tender Is the Night”, 1934), «Останній магнат» (“The Last Tycoon”, 1941).

Найвідомішим твором письменника і водночас одним із найрепрезентативніших американських романів ХХ століття є «Великий Гетсбі» (“The Great Gatsby”, 1925) – роман, у якому розповідається про історію мільйонера Джея Гетсбі і його нездійсненне кохання до молодої жінки. Перший україномовний переклад роману, виконаний Маром Пінчевським, вийшов у 1982 р. Наступні переклади були зроблені Андрієм Пехником та Олександром Мокровольським у 2014 та 2016 рр. відповідно.

Метою цієї роботи є визначення специфіки відтворення метафор у перекладі роману Фіцджеральда М. Пінчевським. Для досягнення цієї мети треба чітко розуміти, передусім, особливості авторського стилю Ф. С. Фіцджеральда. Він являє собою неперевершену мозаїку різних стилістичних прийомів і засобів виразності, з-поміж яких письменник найчастіше використовує метафори, епітети і порівняння.